

Sygn. akt VU 1218/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o odsetki

na skutek odwołania Z. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 28 września 2015 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 1218/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 września 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Oddział w T. odmówił wnioskodawcy Z. M. prawa do wypłaty odsetek tytułem opóźnienia w przyznaniu prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że decyzja powyższa wydana została w ustawowym terminie, to jest w wynikającym z art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto podniósł, że Sąd nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w ustaleniu świadczenia. A skoro tak, to żądanie wypłaty odsetek jest nieuzasadnione.

W odwołaniu z dnia 29 października 2015 roku pełnomocnik wnioskodawcy Z. M. zaskarżył powyższą decyzję w całości i zarzucił naruszenie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błąd w subsumpcji, polegający na jego niezastosowaniu w stanie faktycznym sprawy oraz naruszenie art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polegające na przyjęciu, że ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji przyznającej ubezpieczonemu emeryturę jest data doręczenia organowi rentowemu prawomocnego wyroku sądu odwoławczego w dniu 8 września 2015 roku.

W oparciu o powyższe pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie ubezpieczonemu prawa do odsetek za nieustalenie w terminie prawa do emerytury, począwszy od dnia następującego po dniu upływu terminu do wydania decyzji przyznającej ubezpieczonemu prawo do emerytury oraz o zasądzenie na rzecz ubezpieczonego od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Z. M., urodzony w dniu (...) 1950 roku, złożył w dniu 14 stycznia 2014 roku wniosek o emeryturę. Do wniosku załączył świadectwo pracy z dnia 31 lipca 1993 roku wystawione przez Wytwórnę (...) z siedzibą w R.. Na skutek nałożonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązania wnioskodawca przedłożył dokumenty w postaci angaży, wypowiedzenia zmieniającego oraz zakresów obowiązków. Z. M. nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze za okres zatrudnienia w Wytwórni (...) z siedzibą w R..

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4v w aktach ZUS; świadectwo pracy z dnia 31 lipca 1993 roku k. 6-6v akt o emeryturę; angaże k. 15-31 i k. 33-34 akt o emeryturę; wypowiedzenie zmieniające z dnia 25 kwietnia 1992 roku k. 32 akt o emeryturę oraz zakresy obowiązków k. 35-57 akt o emeryturę)

Decyzją z dnia 28 lutego 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy Z. M. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył skarżącemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w Wytwórni (...) z siedzibą w R. od dnia 13 kwietnia 1978 roku do dnia 19 maja 1991 roku na stanowisku mistrza wydziału (...), lecz odmówił uwzględnienia okresu zatrudnienia wnioskodawcy u wyżej wymienionego pracodawcy od dnia 20 maja 1991 roku do dnia 30 czerwca 1993 roku na stanowisku kierownika wydziału (...).

(dowód: decyzja ZUS z dnia 28 lutego 2014 roku k. 60 akt o emeryturę)

Od powyższej decyzji wnioskodawca odwołał się do Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim. Wniósł o przyznanie prawa do emerytury. Podniósł, że obejmując stanowisko kierownika wydziału (...) w Wytwórni (...) z siedzibą w R. nadal świadczył pracę w warunkach szczególnych, a różnica wynikała ze zwiększonego zakresu obowiązków. Skarżący na potwierdzenie powyższego wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków M. P. i Z. W..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, że nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Wytwórni (...) z siedzibą w R. od dnia 20 maja 1991 roku do dnia 30 czerwca 1993 roku na stanowisku kierownika wydziału (...), ponieważ w jego ocenie analiza dokumentów załączonych przez wnioskodawcę pozwalała stwierdzić, że wykonywał on obowiązki pracownika umysłowego, co wyklucza wykonywanie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

(dowód: odwołanie k. 2 akt o sygn. V U 705/14 oraz odpowiedź na odwołanie k. 61-62 akt o emeryturę i k. 3-4 akt o sygn. V U 705/14)

Wyrokiem z dnia 16 września 2014 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie V U 705/14 uwzględnił odwołanie wnioskodawcy od powyższej decyzji i przyznał Z. M. prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2014 roku. W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd Okręgowy, powołując się na zeznania przesłuchanych świadków oraz wnioskodawcy stwierdził, że Z. M. wykazał, iż pracował w warunkach szczególnych co najmniej 15 lat. Była to praca określona w Dziale XIV, poz. 24 wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżyniersko-technicznym na oddziałach wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, że niezasadnie organ rentowy odmówił Z. M. prawa do emerytury i przyznał wnioskodawcy to prawo od dnia 1 stycznia 2014 roku.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją organ rentowy. Podniósł, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Wytwórni (...) z siedzibą w R. jako kierownik wydziału (...) wykonywał prace polegające na rozdzieleniu prac między podległych mu mistrzów, ponadto zamawiał potrzebne narzędzia i produkty, sprawdzał dyscyplinę pracy, udzielał zgody na wzięcie urlopu przez pracowników, prowadził dokumentację techniczną, brał udział w naradach z dyrekcją, a zatem wykonywał także prace nie mieszczące się w pojęciu pracy w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 19 czerwca 2015 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie III AUa 1291/14 oddalił apelację organu rentowego od powyższego orzeczenia. W uzasadnieniu podniósł, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikało, iż wnioskodawca sprawował bezpośredni, ciągły i stały nadzór nad pracownikami, którzy wykonywali prace przy montażu i spawaniu konstrukcji stalowych. Sąd II instancji wskazał, że przesłuchani w niniejszej sprawie świadkowie byli zgodni co do tego, że Z. M. jako kierownik wydziału koordynował cały proces produkcyjny wydziału (...), nadzorował przebieg prac, na bieżąco organizował pracę oraz czuwał nad planowanym ich przebiegiem. Sąd Apelacyjny podniósł również, że powyższe zeznania korespondowały z treścią karty służby zawierającej szczegółowy zakres zadań wnioskodawcy na tym stanowisku, z której wynika że wnioskodawcy powierzono szereg obowiązków w zakresie produkcji, w tym m. in. wytwarzanie elementów konstrukcji, kontrolę przebiegu realizacji produkcji we wszystkich fazach technologicznych, przeprowadzenie próbnych montaży, szczególną kontrolę prowadzenia procesów spawalniczych, kontrolę przestrzegania technologii produkcji i związanej z tym jakości produkcji. W konkluzji Sąd II instancji zgodził się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, że praca wnioskodawcy w kwestionowanym okresie zatrudnienia na stanowisku kierownika Wydziału Montażowo-Spawalniczego – jako polegająca na bezpośrednim strzeżeniu prawidłowego toku produkcji i bezpieczeństwa zatrudnionych przy niej pracowników – była pracą w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A, dział XIV poz. 24 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku – kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 16 września 2014 roku w sprawie V U 705/14 wraz z uzasadnieniem k. 71-76 i k. 91 akt o emeryturę oraz k. 19 i k. 23-27 akt o sygn. V U 705/14; apelacja organu rentowego k. 78-80 akt o emeryturę i k. 31-33 akt o sygn. V U 705/14 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 czerwca 2015 roku w sprawie III AUa 1291/14 wraz z uzasadnieniem k. 82-88v i k. 92 akt o emeryturę oraz k. 46 i k. 50-55v akt o sygn. V U 705/14)

Odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 1291/14 doręczony został organowi rentowemu w dniu 8 września 2015 roku. W dniu 28 września 2015 roku organ rentowy, w wykonaniu powyższego orzeczenia, wydał decyzję, którą przyznał wnioskodawcy od dnia 1 stycznia 2014 roku prawo do emerytury.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 16 września 2014 roku w sprawie V U 705/14 k. 91 akt o emeryturę oraz decyzja ZUS z dnia 28 września 2015 roku k. 101-102v akt o emeryturę)

We wniosku z dnia 1 lipca 2015 roku Z. M. m.in. wniósł o przyznanie prawa do odsetek za nieterminowe ustalenie prawa do emerytury. W następstwie tego wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzję.

(dowód: wniosek k. 95 akt o emeryturę oraz decyzja ZUS z dnia 28 września 2015 roku k. 103 akt o emeryturę)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wydając zaskarżoną decyzję, organ rentowy powołał się na przepis art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 748). Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Natomiast art. 118 ust. 1a wyżej wymienionej ustawy stanowi, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W świetle powyższych unormowań podkreślić należy, że wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do wydania decyzji należy do organu rentowego. Nie zmienia tego faktu wejście w życie art. 118 ust. 1a ustawy. Przepis ten ma bowiem wąski zakres przedmiotowy. Jego wykładnia systemowa prowadzi do wniosku, że na potrzeby ustalenia odpowiedzialności organu rentowego z tytułu opóźnienia w ustaleniu lub wypłacie świadczeń, sens wyrażonej w tym przepisie normy prawnej jest następujący: „Za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, uznaje się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia, o ile za nie ustalenie tych okoliczności odpowiedzialności nie ponosi organ rentowy” (tak: K. Ś. artykuł w Przeglądzie Sądowym 2006/2/94). Podobnie wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2007 roku w sprawie P 11/07, w którym stwierdził, że przepis art. 118 ust. 1a jest zgodny z Konstytucją, ale tylko pod warunkiem ściśle określonej jego interpretacji. Ma on być rozumiany w ten sposób, że za dzień wydania ostatniej decyzji uznaje się dzień wpływu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych prawomocnego orzeczenia sądu, gdy postępowanie nie było zawinione przez organ rentowy. W związku z tym w sytuacji, gdy uprawniony występuje z roszczeniem o zapłatę odsetek, obowiązkiem sądu jest ustalenie, czy za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczenia odpowiedzialność ponosi organ rentowy.

Z materiału dowodowego sprawy V U 705/14 Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim jednoznacznie wynika, że ostatnia okoliczność niezbędna do wydania decyzji w sprawie prawa wnioskodawcy do emerytury wyjaśniona została dopiero w toku postępowania sądowego zainicjowanego odwołaniem wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 września 2014 roku. W toku tego procesu prowadzone było bowiem postępowanie dowodowe w celu ustalenia, czy wnioskodawca będąc zatrudnionym w Wytwórni (...) z siedzibą w R. w okresie od dnia 20 maja 1991 roku do dnia 30 czerwca 1993 roku na stanowisku kierownika wydziału (...) wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace w szczególnych warunkach. Postępowanie to prowadzone było przed Sądem Okręgowym.

Podnieść należy, że wnioskodawca do wniosku o przyznanie prawa do emerytury nie załączył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z tytułu zatrudnienia w Wytwórni (...) z siedzibą w R., a dokument ten, w myśl § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), stanowi dowód na okoliczność wykonywania pracy w takich warunkach.

Dodatkowo podkreślenia wymaga fakt, że z załączonych przez skarżącego do wniosku o przyznanie prawa do emerytury dokumentów nie wynikało w jakim zakresie zmieniły się jego obowiązki, w porównaniu do uznanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Wytwórni (...) z siedzibą w R. od dnia 13 kwietnia 1978 roku do dnia 19 maja 1991 roku na stanowisku mistrza wydziału (...). Dopiero w toku postępowania przed sądem wnioskodawca udowodnił jaki rodzaj prac wykonywał w okresie zatrudnienia w Wytwórni (...) z siedzibą w R. od dnia 20 maja 1991 roku do dnia 30 czerwca 1993 roku na stanowisku kierownika wydziału (...) i w jakim rozmiarze. Nie można zatem uznać, że za nie ustalenie tej okoliczności już w toku postępowania rentowego odpowiedzialność ponosi organ rentowy.

Ma zatem rację organ rentowy, że decyzję o ustaleniu prawa do emerytury wydał we właściwym terminie, tj. zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach. Tym samym niezasadne jest żądanie wnioskodawcy wypłaty odsetek ustawowych od wypłaconego świadczenia, albowiem zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosi odpowiedzialności.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.